

Årsrapport 2008
Statens jernbanetilsyn

Innhold:

1	Rammer.....	3
2	Mål- og resultatstyring.....	3
3	Dialog med virksomhetene.....	3
4	Uønskede hendelser	3
5	Hovedfokusområder for SJT i 2008	4
5.1	Regelverk - utvikling og forvaltning	4
5.2	Tillatelser	4
5.3	Tillatelser til å ta i bruk rullende materiell og infrastruktur	5
5.4	Tilsyn	5
5.5	Klager på infrastrukturforvalters avgjørelser	5
5.6	Markedskontroll med omsetning av samtrafikkkomponenter.....	5
5.7	Tilrådinge til Samferdselsdepartementet vedrørende tilgang	5
5.8	Register	6
5.8.1	National Vehicle Register	6
5.8.2	Lokførerregister.....	6
5.9	Rådgi Samferdselsdepartementet.....	6
5.10	Internasjonalt arbeid.....	6
5.11	Teknisk kontrollorgan	6
5.12	Standardiseringsarbeid	7
6	Andre krav (ref tildelingsbrevet)	7
6.1	Brukerundersøkelser	7
6.2	Tiltak på IA-området	7
6.3	Integrering og inkludering av personer med innvandrerbakgrunn	7
6.4	Likestilling	7
6.4.1	Aldersfordeling, avlønning og likestilling.....	7
6.4.2	Kjønnsfordeling fast ansatte	8
6.4.3	Aldersfordeling fast ansatte	8
6.4.4	Lønnsdata alle fast ansatte.....	8
6.5	Miljø og samfunnsansvar i offentlige kjøp	8
6.6	Administrative rutiner og prosedyrer	9
6.7	Lokaler.....	9
7	Risiko.....	9
8	Økonomi 2008	10

1 Rammer

Statens jernbanetilsyns (SJT) hovedoppgaver for 2008 framgår av omtalen i St.prp. nr.1 (2007-2008) for Samferdselsdepartementet (SD), tildelingsbrev datert 18. desember 2007 og instruks for tilsynet fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon 1. august 2003.

2 Mål- og resultatstyring

Til grunn for vårt interne styringssystem og ressursplan ligger "Strategisk Grunnlagsdokument". I dette dokumentet trekker vi ut oppgaver pålagt SJT gjennom instruks, delegert myndighet og lovverk i en egen oppgaveliste – referert til som "hovedfokusområder". Dette for å gi en sporbarhet mellom de krav som stilles til oss i eksterne styringsdokumenter og de oppgaver som settes på dagsorden i vår interne virksomhetsplan.

Hovedfokusområder gjengis så som overskrifter i vår virksomhetsplan. Hvert hovedfokusområde omfatter en rekke tiltak – gjengitt i vår ressursplan. Ressursplanen utgjør det sentrale verktøy i vår kontinuerlige oppfølging av daglige gjøremål.

Oppfølging av SJTs aktivitet skjer som følger

- Ukentlige ledermøter der ressursplanen, som inneholder den meste detaljerte aktivitetsplanleggingen, gjennomgås etter behov
- Regelmessige avdelingsmøter
- Bi-månedlig intern rapportering
- Tertialvis rapport til Samferdselsdepartementet.
- Årsrapport

3 Dialog med virksomhetene

SJT legger stor vekt på å tilrettelegge for en god og konstruktiv dialog med aktørene og har i 2008 hatt spesiell fokus på kommunikasjon. Vi opplever å være i god og konstruktiv dialog med aktørene, noe vi vil jobbe målbevisst for å opprettholde. Gjennom løpende samarbeid og kontakt, informasjon og veiledninger tilrettelegger vi for økt forståelse for våre standpunkter og kjennskap til det regelverket som disse bygger på. Som et ledd i vår dialog med aktørene arrangerte vi også i 2008 et sikkerhetsseminar, "fremtiden på skinner", avholdt på Hotel Bristol den 31.10 med god oppslutning og gode tilbakemeldinger.

4 Uønskede hendelser

Fullstendig statistikk over uønskede hendelser vil bli utarbeidet ilt de nærmeste ukene, her gjengis kun noen hovedpunkter.

Nasjonalt nett.

Rapporterte uønskede hendelser økte fra ca 6500 hendelser i 2007 til ca 7500 hendelser i 2008. Statens jernbanetilsyn har hatt fokus på klimatiske forhold i 2008 i tillegg til økt oppmerksomhet rettet mot av- og påstigningshendelser og brann/røykutvikling i rullende materiell.

T banen.

Rapporterte uønskede hendelser økte fra ca 460 hendelser i 2007 til ca 650 hendelser i 2008. Det var ingen alvorlige personskader på T banen i 2008. Hyppigst rapportert er personer i spor og fare for sammenstøt. Statens jernbanetilsyn har i 2008 forøvrig hatt fokus på bremseproblematikk på T-banens nye tog.

Trikk

Rapporterte uønskede hendelser økte fra ca 446 hendelser i 2007 til ca 538 hendelser i 2008. Det har vært en ulykke med dødelig utgang i 2008 som i 2007. Statens jernbanetilsyn har i 2008 hatt fokus på infrastruktur og oppfølging av sikkerhetstilrådnings.

5 Hovedfokusområder for SJT i 2008

5.1 Regelverk - utvikling og forvaltning

Implementering av EU/EØS-regelverk pågår fortsatt på flere områder. Dette omfatter også fortløpende oppgaver knyttet til implementering av TSI-er (Tekniske Spesifikasjoner for Interoperabilitet) og endringer av TSI-er, herunder utarbeidelse av utkast til EØS-notater for Samferdselsdepartementet i den forbindelse.

Implementering av lokførerdirektivet pågår. Det avholdes jevnlig møter i referansegruppen med aktørene. Tilsynet har foretatt enkelte delutredninger underveis og arbeidet med utforming av forskriftstekst er påbegynt. Høringsutkast tenkes sendt ut ila mars. Det pågår også et arbeid parallelt med dette for å vurdere om enkelte av kravene også skal gjelde annet personell enn lokomotivførerne, spesielt helsekravene. Tilsvarende har vi også forespurt aktørene utenfor det nasjonale jernbanenettet i hvilken grad ordningen som nå innføres på det nasjonale nettet også kan bli gjeldende for førere utenfor det nasjonale nettet.

Departementet og tilsynet har gjennomført informasjonsmøter vedrørende implementeringen av jernbanepakke III.

Konsekvensutredning av tre av bestemmelsene i ny forskrift om togframføring er slutført, jf. rapport av 13. november 2008. Foreslåtte endringer i forskriften som følge av rapporten har vært på høring og det gjenstår spørsmål spesielt knyttet til ett tema, hvor tilsynet tenker å ha en dialog med aktørene før endringsforskriften fastsettes.

Arbeidet med kommentarer til ny togframføringsforskrift som skal gjelde fra desember 2009 er påbegynt og skal slutføres ila mars 2009. Tilsynet har fortsatt et samarbeid med Jernbaneverket når det gjelder deres utfyllende bestemmelser til forskriften. Parallelt med dette pågår et arbeid for å vurdere innføring av nye og/eller endring av gjeldende trafikkregler i forbindelse med innføring av ERTMS.

5.2 Tillatelser

Saker under behandling er:

- Jernbaneverkets søknad om sikkerhetsgodkjenning er avslått og påklaget
- Jernbaneverkets søknad om lisens og sikkerhets sertifikat for museumstogkjøring på det nasjonale jernbanenettet (vurderes i sammenheng med sikkerhetsgodkjenning)
- Baneservice AS' søknad om lisens og sikkerhets sertifikat
- Ofotbanen Drift AS' søknad om lisens og sikkerhets sertifikat (gitt 13.01.09)

- Norsk Bergverksmuseums tillatelse til å drive jernbanevirksomhet i Kongsberg sølvgruver – fortsatt utredning av spørsmålet om virksomheten faller inn under jernbanelovgivningen.

Følgende selskap har fått nytt eller utvidet sikkerhets sertifikat del B i 2008:

- Hector Rail AB
- Ofotbanen AS
- Peterson Rail AB
- SJ AB
- Tågakeriet i Bergslagen AB
- Railcare AB (tidl. Bantåg AB)
- Cargo Link

Lisens for Ofotbanen AS er tilbakekalt, og selskapet har ikke lenger lisens.

Fremdriften i enkelte av sakene lider under manglende kapasitet hos tilsynet, og får noe lengre saksbehandlingstid.

Tilsynet har påbegynt oppryddingen av eksisterende tillatelsesdokumentasjon i form av harmoniserte vedtak/vedtaksskjema i hht nytt regime med lisens og sikkerhets sertifikat. Per 31.12.2008 er ny dokumentasjon sendt ut til 1 aktør. Det forventes at alle aktørene har ny dokumentasjon ila våren 2009.

5.3 Tillatelser til å ta i bruk rullende materiell og infrastruktur

Fremdriften lider noe under manglende kapasitet hos tilsynet, og er noe etter planen.

Større saker avsluttet eller under behandling i perioden:

Søknad om tillatelse til å ta i bruk signalanlegg på Ganddal Godsterminal er avslått. Videre prosess er avhengig av hvilke løsninger JBV beslutter å gå videre med.

- Nytt dobbeltspor Stavanger-Sandnes. JBV vurderer alternative løsninger etter avslaget på tillatelse til å ta i bruk signalanlegg på Ganddal Godsterminal, som også dannet grunnlaget for søknad om tillatelse til å ta i bruk signalanlegget på det nye dobbeltsporet Stavanger-Sandnes.
- Nytt dobbeltspor Lysaker Sandvika, inklusive Lysaker stasjon
- Diverse nytt og endret vognmateriell

5.4 Tilsyn

Gjennomføring av revisjonsaktiviteter er noe forsinket sett ihht. plan. 3 systemrevisjoner er gjennomført mot 4 planlagt (revisjon av OBAS er utsatt delvis pga ressursmangel og delvis i påvente av avklaring av økonomisk evne). 2 ledelsesmøter ble gjennomført, mot 3 planlagt.

Enkelte oppfølgingsaktiviteter av tidligere revisjoner er gjennomført.

5.5 Klager på infrastrukturforvalters avgjørelser

Ingen klager foreligger.

5.6 Markedskontroll med omsetning av samtrafikkkomponenter

Ingen aktiviteter pågår.

5.7 Tilrådinger til Samferdselsdepartementet vedrørende tilgang

Ingen saker foreligger for uttalelse.

5.8 Register

5.8.1 National Vehicle Register

Statens jernbanetilsyn har vedtatt forskrift 6. juni 2008 nr. 550 om gjennomføring av vedtak 2007/756/EF av 9. november 2007 om vedtakelse av en felles spesifisering for det nasjonale vognregisteret fastsatt i artikkel 14 nr. 4 og 5 i direktiv 96/48/EF og 2001/16/EF.

For registeret bruker Statens jernbanetilsyn programvare utviklet av ERA, Standard National Vehicle Register (sNVR). Det norske registeret er installert og koblet opp mot ERAs «virtuelle» europeiske kjøretøyregister (Virtual Vehicle Register, VVR). Foreløpig består imidlertid det norske registeret bare av en tom database. Tilsynet vil kontakte jernbanevirksomhetene og øvrige kjøretøyinnehavere i løpet av første halvår 2009 for innhenting av opplysninger om eksisterende kjøretøy og konvertering av data. Statens jernbanetilsyn har for øvrig begynt å tildele europeisk kjøretøynummer (European Vehicle Number, EVN) når nytt materiell gis tillatelse til å tas i bruk.

5.8.2 Lokførerregister

Intern prosjektgruppe for implementering av lokførerdirektivet er i gang i SJT. Oppgavene knyttet til register blir også utredet og identifisert i den sammenheng.

5.9 Rådgi Samferdselsdepartementet

Ingen saker foreligger for uttalelse.

5.10 Internasjonalt arbeid

Tilsynet deltar i arbeidet i ERA gjennom ERAs administrative styre, nettverket for nasjonale sikkerhetsmyndigheter og et begrenset antall arbeidsgrupper som utarbeider bl.a. forslag til TSI-er. Deltakelse i arbeidsgrupper har vært noe mindre enn tilsynet skulle ønske pga. ressursituasjonen i tilsynet.

Viktige saker tilsynet har gitt innspill til utviklingen av for å ivareta norske interesser er bla:

- Common Safety Methods (felles krav/metodikk for sikkerhetsvurderinger)
- Common Safety Targets (europeiske og nasjonale referanseverdier/sikkerhetsmål)
- Common Safety Indicators (måleparametere for europeisk ulykkesstatistikk)
- TSI Operation (trafikkregler)
- Sikkerhetssertifisering (veiledninger for myndigheter og søkere)
- Innspill i samarbeid med norske aktører knyttet til behov for nasjonale særbestemmelser i utkastene til TSI Loc&Pas, TSI Inf og TSI Energy
- Kryssaksept av rullende materiell

Tilsynet er sammen med SD observatør i RISC (tidligere Artikkel 21 komiteen) under EU kommisjonen.

Tilsynet samarbeider med øvrig nasjonale sikkerhetsmyndigheter for jernbane i Europa gjennom ILGRI og NID samt deltakelse i noen komiteer/ arbeidsgrupper under ESO.

Dette er arenaer som tilsynet bruker aktivt for å få til omforente innspill fra myndighetene overfor kommisjonen og/eller ERA i sikkerhetsrelaterte spørsmål.

5.11 Teknisk kontrollorgan

Ingen søknader er under behandling.

5.12 Standardiseringsarbeid

Tilsynet prioriterer deltagelse i standardiseringsarbeid som foregår i regi av EU, primært gjennom arbeidsgrupper i ERA (European Railway Agency), som har direkte betydning for norsk jernbanelovgivning. I 2008 har tilsynet også deltatt i en CENELEC arbeidsgruppe som arbeider med revisjon av EN50126, som er en sentral standard innen sikkerhetsstyring for jernbaneprosjekter, fordi denne er referert i jernbanelovgivingen.

6 Andre krav (ref tildelingsbrevet)

6.1 Brukerundersøkelser

I tildelingsbrevet heter det at alle virksomheter med aktiviteter rettet mot publikum skal gjennomføre systematiske brukerundersøkelser. SJT har ikke gjennomført noen brukerundersøkelse i 2008.

6.2 Tiltak på IA-området

Vi har en egen intern handlingsplan for oppfølging av IA-avtalen.

Sykefraværet i tilsynet er lavt, i 2008 var det på 2,1 % og tilsynet bestreber seg på å opprettholde et lavt sykefravær. Vi har stor bevissthet i det daglige på betydningen av trivsel, både sosialt og faglig, som et viktig grunnlag av betydning for sykefravær. Vi har systematisk gjennomgang av arbeidsplasser med fysioterapeut fra bedriftshelsetjenesten, med tanke på fysisk tilrettelegging av den enkelte arbeidsplass. Vi har i samarbeid med andre bedrifter på huset innredet et trimrom i kjeller og gir dessuten økonomisk støtte til den enkelte ansatte knyttet til egeninitierte helsefremmende tiltak.

6.3 Integrering og inkludering av personer med innvandrerbakgrunn

Tilsynet vurderer seriøst alle søknader, det være seg søkere med eller uten innvandrerbakgrunn. Med bakgrunn i en vanskelig markedssituasjon, og basert på krav som for øvrig stilles til oss som statlig arbeidsgiver, har vi jobbet aktivt og bevisst med å utvide den relevante målgruppen. Søkere med ikke vestlig innvandrerbakgrunn er i 2008 innkalt til intervju, og det er i 2008 ansatt under 5 personer med innvandrerbakgrunn.

6.4 Likestilling

6.4.1 Aldersfordeling, avlønning og likestilling

Statens jernbanetilsyn arbeider aktivt, målrettet og planmessig for likestilling mellom kjønnene. Dette innebærer at vi jobber for en balanse mellom kvinner og menn i arbeidsstokken. Vi arbeider aktivt for å utjevne kjønnsrelaterte lønnsforskjeller for likt arbeid og vi vektlegger kjønnsfordeling ved rekruttering.

På mellomledernivå er vi fire ansatte, to kvinner og to menn.

6.4.2 Kjønnfordeling fast ansatte

	Totalt	Kvinner		Menn	
		Antall	Prosent	Antall	Prosent
Fast ansatte 31.12.2005	26	13	50	13	50
Fast ansatte 31.12.2006	27	13	48	14	52
Fast ansatte 31.12.2007	22	13	59	9	41
Fast ansatte 31.12.2008	33	19	58	14	42

6.4.3 Aldersfordeling fast ansatte

	Snitt alle	Snitt kvinner	Snitt menn
Alle 2005	41	38	44
Alle 2006	42	40	44
Alle 2007	41	38	45
Alle 2008	42	39	45

6.4.4 Lønnsdata alle fast ansatte

	Alle		Kvinner		Menn		
	Snitt	Snitt	Laveste	Høyeste	Snitt	Laveste	Høyeste
Gjennomsnitt (alle) 2005	100 %	93 %	62 %	122 %	107 %	76 %	154 %
Gjennomsnitt (alle) 2006	100 %	91 %	68 %	135 %	108 %	82 %	151 %
Gjennomsnitt (alle) 2007	100 %	92 %	68 %	136 %	111 %	74 %	169 %
Gjennomsnitt (alle) 2008	100 %	94 %	66 %	140 %	108 %	75 %	166 %

I tabell over er "snittlønn for alle fast ansatte" angitt som 100 %. Som det fremgår er snittlønn for kvinner 94 % av snittlønn for hele tilsynet, mens tilsvarende tall for menn er 108 %.

I en liten organisasjon som SJT kan små tall gi store utslag i statistikken. Direktøren i tilsynet er mann. Ledergruppen under direktør består av to menn og to kvinner. Snittlønn kvinner og snittlønn menn i denne gruppen er identisk. I organisasjonen for øvrig slår statistikken ut i kvinners disfavør mye begrunnet i at stillinger som krever mindre akademisk bakgrunn, og dermed også er lavere lønnet, i stor grad bekles av kvinner. Dessuten er snittalder menn, som det framgår av tabellen, 6 år høyere enn for kvinner.

6.5 Miljø og samfunnsansvar i offentlige kjøp

Tilsynet har utarbeidet et eget styringsdokument for miljøledelse. I vår innkjøpsprosedyre har vi dessuten også tatt inn miljøkrav som hensyntas i våre innkjøp.

6.6 Administrative rutiner og prosedyrer

Det har vært stor aktivitet i videreutvikling av prosessbeskrivelser og dokumenter til styringssystemet i 2008. Dette gjelder både faglige og administrative prosessbeskrivelser/ dokumenter. Spesielt kan nevnes introduksjonsprogram for nyansatte med tilhørende interne rutiner, rutiner knyttet til tidregistrering, overtid, sykdom mm, styringsdokument for ledelsens gjennomgang (systematisk rutinemessig gjennomgang av vårt interne styringssystem), prosedyre for innkjøp i hht anskaffelsesregelverket, og taushetserklæring for ansatte og konsulenter. På juridisk side er det laget prosedyrer for utarbeidelse av forskrifter, unntak fra forskrifter og klage på vedtak. Revisjonsprosedyren er omarbeidet og oppdatert, prosedyre for ledelsesmøte og for inspeksjon er på plass. Prosedyre for tillatelse til å ta i bruk infrastruktur er også på plass fra 2008.

Internett og intranett er videreutviklet og bedre tilrettelagt, både for eksterne og interne brukere, og dette har resultert i økt fokus og mer aktiv bruk av både internett og intranett som informasjonskanal i SJT. Søkefunksjonaliteten på intranettet er på plass. Vi har dessuten opprettet en ny stilling som kommunikasjonsrådgiver, for å kunne gi mer fokus og tid blant annet til utvikling av disse verktøyene som effektive kommunikasjonskanaler.

SJT tok i 2008 i bruk ESS (fra SSØ) som tidregistreringssystem. Dette har bidratt til en samlet bedre oversikt over tilstedetid og fravær samtidig som prosessene rundt registrering og oppfølging blir mindre tidkrevende. Registrering er også knyttet direkte til lønssystemet, med de fordeler det medfører.

Tilsynet har deltatt i et pilotprosjekt i regis av SSØ som går på utvikling av deres veiledningstjenester og i den forbindelse en systematikk for gjennomgang av våre rutiner. Prosjektet er nå avsluttet, og nyttige funn oppsummert.

6.7 Lokaler

SJT's husleiekontrakt med Avinor utløper juli 2010. I den forbindelse har vi innledet samtaler med gårdeier (KLP Eiendom). Vi har også tatt kontakt med ulike leietakermeklere for å etablere en kontrakt med en profesjonell part som kan bistå oss med ny leieavtale. Resultatet kan bli at vi inngår ny leiekontrakt i eksisterende lokaler eller at vi beslutter at våre behov best kan fylles i andre lokaler og inngår ny leiekontrakt annet sted.

7 Risiko

Risikoanalysen viser at hovedutfordringen for tilsynet ligger i for liten kapasitet i forhold til de oppgaver tilsynet er tillagt. Det arbeides svært aktivt med å ha kontroll på denne risikofaktoren. Inntil tilsynet lykkes i å øke kapasiteten, spesielt på det tekniske området, tilsiktes en prioritering som sikrer fokus mot sikkerhetskritiske elementer.

8 Økonomi 2008

Tildelingsbrevet for 2008 gir tilsynet KNOK 35 600 til disposisjon. I tillegg kommer overføring fra 2007 på KNOK 1 579. Vi fikk et tilskudd som kompensasjon for lønnsoppgjøret på NOK 700 og har hatt refusjoner på NOK 636. Samlet ramme lagt til grunn i budsjettet utgjør således KNOK 38 515.

Detaljert budsjett og nedbrytning på de enkelte underposter og prosjekter er vist i eget internt dokument, her presenteres hovedtall:

DISPONIBELT 2008	[KNOK]
Tildelingsbrev	35 600
Overføring fra 2007	1 579
Tilskudd lønnsoppgjøret	700
Refusjoner	636
SUM	38 515

		Budsjett 2008	Regnskap 31.12.2008	Avvik for året
Post	Tekst	[KNOK]	[KNOK]	[KNOK]
11	Organiserte stillinger	19 233	19 250	17
21	Maskiner, inventar og utstyr (innkjøp)	1 292	897	-395
22	Forbruksmaterieell	156	216	60
23	Kurs, reiser og representasjon	2 238	2 735	497
24	Kontortjenester	1 550	1 647	97
25	Konsulenttjenester	7 165	7 830	665
26	IT og telekostnader	1 845	1 735	-110
27	Informasjon	279	338	59
28	Driftsutgifter-W3	3 367	3 476	109
29	Diverse	1390	236	-1 154
	SUM:	38 515	38 360	-155